

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D. ve věci

žalobce: V. K., narozený dne X
státní příslušnost Ukrajina
bytem v ČR X

proti
žalovanému: Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2021, č. j. OAM-375/ZA-ZA11-ZA21-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2021, č. j. OAM-375/ZA-ZA11-ZA21-2021, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou.

II. Žaloba a její podstatný obsah

2. Žalobce v podané žalobě předně v zásadě obecně namítl, že žalovaný v průběhu správního řízení porušil ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) ve spojení s ustanovením § 2 odst. 4 správního řádu, ustanovení § 50 odst. 2, 3 a 4 správního řádu, ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu a ustanovení § 14a zákona o azylu.
3. Následně žalobce odkázal na ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu a uvedl, že domněnka, dle které je určitá země označena jako bezpečná země původu, je vyvratitelná a v každém jednotlivém případě je třeba zkoumat, zda i ve vztahu k dotyčnému žadateli lze danou zemi považovat za bezpečnou. Rovněž konstatoval, že v jeho případě tomu tak není, a žalovaný tedy podle něj pochybil, pokud jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany zamítl jako zjevně nedůvodnou.
4. Dále žalobce zrekapituloval skutečnosti jím uvedené v rámci správního řízení. Poté namítl, že si žalovaný neopatřil dostatečné množství aktuálních a relevantních informací o zemi jeho původu a zároveň nepřihlédl ke všemu, co v rámci správního řízení vyšlo najevo, v důsledku čehož nezjistil skutkový stav způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu.
5. Následně poukázal na to, že mu hrozí větší riziko vážné újmy než ostatním osobám, neboť osoby, které mu vyhrožují smrtí, jsou přímo napojeny na X a žalobce se proti takovým osobám s vazbami na vysoce postaveného politika nemá jak bránit.
6. V napadeném rozhodnutí poté žalovaný dle názoru žalobce prakticky nepracuje s informacemi o jeho zemi původu a z pořízených zpráv odkazuje pouze na zcela obecné informace, které žádným způsobem nesouvisí s důvody podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Zejména podle něj chybí jakékoliv podklady pro zhodnocení, zda má žalobce možnost bránit se za použití vnitrostátních prostředků proti nezákonnému jednání osob napojených na X.
7. Žalobce tak závěrem podané žaloby uvedl, že v jeho případě nelze považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu, a navrhl zdejšímu soudu, aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 16. 9. 2021 shrnul obsah žalobcem podané žaloby a následně uvedl, že s žalobními námitkami nesouhlasí. Konstatoval, že při rozhodování vzal v úvahu skutečnosti, které žalobce tvrdil, a shromáždil k nim relevantní a aktuální informace o situaci na Ukrajině, a tedy vycházel z dostatečně zjištěného stavu věci. Přijaté řešení podle něj odpovídá konkrétním okolnostem daného případu a je patřičným způsobem odůvodněno.
9. Následně žalovaný odkázal na ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu a ustanovení § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“) a uzavřel, že na základě informací o politické situaci na Ukrajině, stavu dodržování lidských práv a žalobcovy výpovědi shledal, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. K žalobcově tvrzení, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, jelikož mu na Ukrajině hrozí vážná újma, poté žalovaný odkázal na ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu.
10. Dále žalovaný k obavě žalobce z kriminálního jednání soukromých osob uvedl, že za této situace má žalobce možnost obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné instituce.

Poukázal také na to, že žalobce se na ukrajinské orgány obrátit ani nepokusil a nelze tedy s jistotou tvrdit, že by mu z jejich strany ochrana poskytnuta nebyla. V této souvislosti poté odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2004, sp. zn. 4 Azs 185/2004.

11. Závěrem svého vyjádření tak žalovaný odkázal na napadené rozhodnutí a obsah správního spisu, uvedl, že považuje napadené rozhodnutí za zákonné, přezkoumatelné a vycházející z dostatečně zjištěného stavu věci, a navrhl zdejšímu soudu, aby podanou žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl.

IV. Obsah správního spisu

12. Ze správního spisu zjistil zdejší soud tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
13. Žalobce podal dne 24. 5. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž následně byl žalovaným vyzván k poskytnutí údajů k této žádosti a rovněž předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany. Údaje k podané žádosti poskytl žalobce dne 2. 6. 2021, když mimo jiné uvedl, že je narozen X ve městě X na Ukrajině, je státním příslušníkem Ukrajiny, X národnosti, dorozumí se ukrajinsky a rusky, je X vyznání a je svobodný a bezdětný. Rovněž uvedl, že nikdy nebyl oficiálním členem žádné politické strany, ale v létě 2019 se jako aktivista zúčastnil mítinků proti nelegální výstavbě ve městě X, přičemž na nich byl pouze jako účastník a neměl žádnou specifickou roli. Jako poslední místo pobytu ve vlasti uvedl adresu ve městě X, kde žil se svou matkou v jejím domě, a k průběhu cesty do České republiky se vyjádřil tak, že z Ukrajiny naposledy vycestoval autobusem dne 14. 10. 2019 na základě cestovního dokladu a polského pracovního víza, přičemž cestoval přes Polsko do České republiky, kam vstoupil dne 15. 10. 2019 a od té doby nikam nevycestoval. Rovněž uvedl, že předtím již od dubna do června 2019 v České republice pobýval a v jiných státech nebyl, Polskem jen projížděl. Měl také uděleno české a polské pracovní vízum a v České republice ani v jiných státech dosud nežádal o udělení mezinárodní ochrany. Konstatoval také, že je zcela zdravý a nemá žádná omezení ani zvláštní potřeby. K důvodům své žádosti uvedl, že utekl z rodného města, jelikož mu bylo vyhrožováno zabitím.
14. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany konaném dne 2. 6. 2021 za účasti tlumočnice ruského jazyka žalobce blíže rozvedl skutečnosti uvedené v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. Konkrétně uvedl, že když se vrátil z povinné vojenské služby, tak pracoval jako ochranka klubů a obdobných zařízení a následně začal od svého vedoucího dostávat dodatečné úkoly, tzv. špinavou práci, což byl například požadavek na podpálení auta, přitlačení silou na lidi, ale jednalo se i o bití lidí, odebrání bytů apod. Poté již ovšem neměl možnost z té práce jen tak odejít. Vše podle něj řídil X, a jelikož z toho nebyla cesta ven, odjel z Ukrajiny. Pracoval tak asi rok před odjezdem ze země a asi 6 měsíců před jeho odjezdem začal dostávat nabídky na špatnou práci. Problémy tedy měl s vedoucím, který mu vyhrožoval zabitím, protože chtěl z práce odejít, ale věděl toho o ní mnoho. Vyhrožování začalo koncem léta 2019 a trvá dodnes, přičemž na Ukrajině se jednalo o osobní vyhrožování a nyní se jedná o telefonické výhrůžky. Vedoucí mu volá několikrát do měsíce a chce, aby se vrátil do práce. Dále žalobce vypověděl, že tato ochranná služba má ve městě veliký vliv a jeho rodiče pracující u policie mu nemohli s tímto problémem pomoci, pročť mu doporučili, aby odjel. Ochranná služba se nazývá X, vedoucí se jmenuje A. a jedná se o ochranku X. Rovněž žalobce uvedl, že o výhrůžkách říkal svým rodičům, kteří pracují u policie, nicméně oficiální trestní oznámení nepodal, jelikož mu rodiče

říkali, že to nemá smysl. Problémy se nepokoušel řešit ani přestěhováním v rámci Ukrajiny a ani se o to pokoušet nebude, neboť je to zbytečné a stejně ho najdou. Také podotkl, že se bojí o svůj život a nechce se na Ukrajinu vracet za žádnou cenu. Jiné problémy na Ukrajině neměl, a to ani s policií nebo s vycestováním a nikdy nebyl ani trestně stíhán. Do České republiky přicestoval, protože zde již jednou byl, líbilo se mu zde a znal zde nějaké lidi. Na dotaz žalovaného ohledně vyřízení polského víza odpověděl, že nikam odjíždět nechtěl a polské vízum si vyřídil jen tak, aby ho měl. V České republice nepracoval a pouze občas pomáhal kamarádům, přičemž peníze na živobytí mu posílali rodiče, pomáhali mu kamarádi a měl ještě nějaké úspory z Ukrajiny. Uvedl rovněž, že po vypršení platnosti polského víza pobýval v České republice nelegálně, a že zde nemá žádné rodinné vazby. K dotazu žalovaného poté vypověděl, že o udělení mezinárodní ochrany požádal až dne 24. 5. 2021, jelikož o této možnosti nevěděl a dozvěděl se o ní až od kamaráda. Čekal také, jestli se situace na Ukrajině nezlepší, aby se mohl vrátit. Na závěr pohovoru nechtěl uvést žádné další skutečnosti ani doložit na podporu svých tvrzení žádné doklady či dokumenty.

15. Součástí správního spisu byl rovněž písemný materiál ze dne 25. 4. 2020, označený jako „Ukrajina, Informace OAMP - Situace v zemi, Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby“ (dále jen „**zpráva o situaci v zemi**“), ze kterého se mimo jiné podává Ukrajina jako bezpečná země s výjimkou části Luhanské a Doněcké oblasti a poloostrova Krym, kterýžto byl ovšem *de facto* integrován do Ruské federace. Dále se z této zprávy o situaci v zemi podává, že Oděská oblast byla pod kontrolou ukrajinské vlády a podle dostupných informací zde od roku 2014 nedocházelo k žádným bezpečnostním incidentům. Bezpečnostní situace na Ukrajině se od roku 2015 relativně uklidnila a nadále zůstávala klidná, s výjimkou situace na východě země, přičemž bezpečnostní incidenty se soustřeďovaly k tzv. linii dotyku. Intenzita bojů se však od roku 2015 výrazně snížila.
16. Dále si žalovaný za účelem posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany opatřil i písemný materiál ze dne 8. 8. 2020, označený jako „Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, Stav: srpen 2020“ (dále jen „**zpráva o hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu**“), který byl rovněž součástí správního spisu. Z tohoto písemného materiálu se poté mimo jiné podává, že Ukrajina splňovala s výjimkou poloostrova Krym a částí Luhanské a Doněcké oblasti základní demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečné země původu a mohla být nadále zařazena na seznamu bezpečných zemí původu.
17. Ve správním spisu se nacházela také kopie rozhodnutí Policie České republiky, Ředitelství služby cizinecké policie, Příjímací středisko cizinců Zastávka, ze dne 1. 6. 2021, č. j. CPR-14870-14/ČJ-2020-93 1200-SV, jímž bylo žalobci uloženo správní vyhoštění a stanovena doba jednoho roku, po kterou nelze cizinci umožnit vstup na území členských států Evropské unie.
18. Před vydáním napadeného rozhodnutí žalovaný umožnil žalobci, aby se seznámil s podklady rozhodnutí. Z protokolu o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 3. 6. 2021 se podává, že žalobce se chtěl s podklady seznámit a uvedl k nim, že Ukrajina není v současné době bezpečná země pro život, co se týče politické a vojenské situace. Navrhnout doplnění podkladů a uvést další skutečnosti

nebo nové informace, které by měl žalovaný vzít v úvahu při posouzení jeho žádosti, žalobce nechtěl.

19. Následně tedy žalovaný vydal napadené rozhodnutí, k jehož převzetí byl žalobce předvolán. S napadeným rozhodnutím byl žalobce seznámen v ruském jazyce dne 5. 8. 2021 a stejného dne si převzal i originální výtisk tohoto rozhodnutí, jak se podává z protokolu o předání rozhodnutí odboru azylové a migrační politiky MV ČR ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky ze dne 5. 8. 2021.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „**procedurální směrnice**“), a dospěl k následujícím závěrům, přičemž vycházel z následující právní úpravy.
21. Podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.
22. Podle ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“
23. Podle ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.
24. Zdejší soud předně podotýká, že předmětem přezkumu v této věci je rozhodnutí, jímž žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou, jelikož dospěl k závěru o naplnění podmínek ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu. Zákon o azylu v případě zjevně nedůvodných žádostí dle ustanovení § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), ustanovení § 2 odst. 1 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a ustanovení § 2 odst. 1 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Seznam takových zemí poté obsahuje vyhláška.

25. Aby mohl žalovaný aplikovat ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, byl povinen prokázat, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu. Žalovaný předně vyšel z toho, že dle ustanovení § 2 bodu 24 vyhlášky považuje Česká republika Ukrajinu s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů za bezpečnou zemi původu.
26. Za účelem posouzení politické a bezpečnostní situace na Ukrajině si poté žalovaný opatřil i další podklady, jejichž výčet uvedl zejména na straně 2 napadeného rozhodnutí. Konkrétně vycházel ze zprávy o situaci v zemi a zprávy o hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu. Na základě zjištění z uvedených podkladů následně žalovaný dospěl k závěru, že Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí bezpečnou zemí původu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. S tímto závěrem se zdejší soud ztotožňuje.
27. Nad rámec výše uvedené zdejší soud pouze na okraj podotýká, že co se týče žalobcovy zmínky ohledně vojenské situace na Ukrajině, je vhodné připomenout, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí neměl konflikt probíhající ve východní části země povahu tzv. totálního konfliktu. V tomto ohledu je vhodné odkázat např. na závěry uvedené v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2021, č. j. 4 Azs 12/2020-52, v němž Nejvyšší správní soud dovodil, že „*ani dříve, ani v současné době nelze situaci na Ukrajině klasifikovat jako tzv. totální konflikt, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný ve východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (srov. např. usnesení ze dne 29. 11. 2017, č. j. [2 Azs 363/2017 - 35](#) nebo ze dne 7. 3. 2018, č. j. [1 Azs 440/2017 - 27](#)). Situace na Ukrajině se přitom od doby, kdy byla uvedena rozhodnutí vydána, nezhoršila.*“ (Srov. též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2021, č. j. 10 Azs 375/2021-28, nebo usnesení ze dne 29. 6. 2021, č. j. 2 Azs 71/2021-26.)
28. Dále považuje zdejší soud za vhodné odkázat na závěry judikatury Nejvyššího správního soudu, vyjádřené např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2021, č. j. 4 Azs 81/2021-45, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl: „*Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu - dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země - srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) [pozn. soudu - dnes § 16 odst. 2]. Žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu tedy musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu brozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.*“ (Obdobně též např. v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2.

- 2021, č. j. 7 Azs 328/2020-27.) Jelikož tedy žalobce pochází z Oděské oblasti, která byla plně pod kontrolou ukrajinské vlády a nebyla dotčena válečným konfliktem probíhajícím na východě země, bylo na žalobci, aby prokázal, že ve vztahu k němu není Ukrajina bezpečnou zemí původu.
29. Žalobce v průběhu řízení o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl v tomto ohledu problémy se svým bývalým zaměstnavatelem, který mu vyhrožuje zabitím, jelikož pro něj žalobce prováděl nezákonné činnosti a již v tom nadále nechtěl pokračovat. Zdejší soud k tomu podotýká, že původci pronásledování nebo vážné újmy mohou jistě být i soukromé osoby, jak dovodil Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008-57. Nicméně v takovém případě se žadatel o mezinárodní ochranu musí v zásadě vždy nejprve obrátit s žádostí o pomoc na orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny nebo ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 11. 2020, č. j. 4 Azs 190/2020-34).
30. Na orgány v zemi původu se však žalobce s formální žádostí o pomoc neobrátil a v průběhu řízení o své žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl ani žádné relevantní důvody, proč by příslušné orgány vůbec nebyly schopny či ochotny poskytnout mu účinnou ochranu, když v rámci pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany pouze tvrdil, že oficiální trestní oznámení nepodal, jelikož se s problémy obrátil na své rodiče, kteří u policie pracují, a ti mu sdělili, že podávat trestní oznámení nemá smysl. Tato hypotetická skepse vůči schopnosti ukrajinských státních orgánů poskytnout mu v jeho situaci účinnou ochranu založená pouze na jeho nedůvěře a nedůvěře jeho rodičů v činnost těchto orgánů ovšem dle zdejšího soudu nemohla být bez dalšího relevantním argumentem pro zpochybnění dostupnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu a rezignaci na její využití, a to i když má žalobce obavy z jednání osob napojených na vlivné politiky (k tomu přiměřeně srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2021, č. j. 8 Azs 87/2021-37, bod 12, nebo usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2021, č. j. 8 Azs 211/2020-107, bod 18). Nadto zdejší soud podotýká, že Ukrajinu nebylo možné ke dni vydání napadeného rozhodnutí považovat za zemi, v níž by příslušné orgány vůbec nebyly schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před pronásledováním způsobeným nestátními subjekty (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2021, č. j. 6 Azs 168/2020-50).
31. Zdejší soud tedy s ohledem na výše uvedené souhlasí se závěrem žalovaného, že žalobce měl ke dni vydání napadeného rozhodnutí možnost využít ochrany příslušných orgánů v zemi původu a tvrzení žalobce ohledně obav z bývalého zaměstnavatele tak nemohlo prokázat, že ke dni vydání napadeného rozhodnutí nebylo možné považovat Ukrajinu ve vztahu k němu za bezpečnou zemi původu. Zároveň nebyla tato skutečnost prokázána ani žádným jiným způsobem. Ke dni vydání napadeného rozhodnutí proto byl na místě závěr žalovaného o zamítnutí žádosti žalobce jako zjevně nedůvodné podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu.
32. Důvodná není v tomto případě ani námitka žalobce, že si žalovaný pro své rozhodnutí neobstaral žádnou zprávu o Ukrajině týkající se možností ochrany ze strany ukrajinských státních orgánů. V případě bezpečných zemí původu totiž mimo jiné platí presumpce dostupnosti vnitřní ochrany a správní orgán tak nemá povinnost shromažďovat relevantní podklady k dostupnosti vnitřní ochrany v konkrétní věci, jak

- dovodil např. Krajský soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 20. 10. 2021, č. j. 41 Az 58/2020-52, publikovaném ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 4270/2022. Zdejší soud k tomu již pouze opakovaně podotýká, že bylo na žalobci, aby prokázal, že Ukrajinu není možné v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu.
33. K obecným námitkám žalobce uvedeným v žalobě ohledně porušení jednotlivých zákonných ustanovení poté zdejší soud uvádí, že v postupu žalovaného pochybení neshledal. Rozsah odůvodnění napadeného rozhodnutí je odpovídající jeho výroku, přičemž výklad zákona ze strany žalovaného v těchto ohledech zdejší soud neshledal chybným. Zároveň má zdejší soud za to, že žalovaný ke dni vydání napadeného rozhodnutí zjistil řádně všechny rozhodné okolnosti a vyšel z řádně zjištěného skutkového stavu, když provedl s žalobcem pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany, při němž žalobci umožnil sdělit veškeré skutečnosti týkající se jeho žádosti. Rovněž si žalovaný za účelem posouzení, zda je Ukrajina bezpečnou zemí původu, opatřil dostatečné množství informací, které splňovaly požadavky kladené na takové informace judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81), neboť tyto informace byly ke dni vydání napadeného rozhodnutí relevantní, důvěryhodné a vyvážené, aktuální a ověřené z různých zdrojů, transparentní a dohledatelné.
34. Naproti výše uvedenému však zdejší soud musel při přezkumu napadeného rozhodnutí v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35) zohlednit okolnosti, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí. Zdejší soud totiž nemohl nevidět, že od 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny po jejím napadení Ruskou federací probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt. V důsledku tohoto konfliktu z Ukrajiny odešly do okolních států milióny uprchlíků a další stále utíkají. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 svým rozsahem, intenzitou bojů a dopadem na dotčené civilní obyvatelstvo obdobu. Přestože žalobce na tuto skutečnost sám nepoukázal, zdejší soud jí zohlednil z vlastní iniciativy. Přihlédl přitom k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, v němž Nejvyšší správní soud připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž by byly soudy ve správním soudnictví povinny přihlédnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu, a to např. vypuknutí válečného konfliktu na celém území země původu žadatele o mezinárodní ochranu.
35. Zdejší soud má rovněž za to, že v současné době probíhající válečný konflikt na Ukrajině v důsledku jejího napadení Ruskou federací dne 24. 2. 2022 je skutečností dnes již obecně známou (tzv. notoriitou), kterou není třeba dokazovat.
36. Závěry žalovaného o absenci důvodů pro meritorní posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu tak již s ohledem na aktuální situaci, kdy Ukrajinu jako celek již nepochybně nelze považovat za bezpečnou zemi původu, neobstojí a skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, bude vyžadovat rozsáhlé doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], když žalovaný při svém rozhodování vycházel z vyhlášky a informací, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny.
37. K tomu zdejší soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, v němž Nejvyšší správní soud uvedl: „*Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá*

kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce). S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“

38. Podle zdejšího soudu by tak návrat žalobce do země původu v současné době mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně pak se všeobecně uznávanou zásadou *non-refoulement*.
39. Žalovaný se tedy v dalším řízení s ohledem na změnu bezpečnostní situace, ke které zdejší soud přihlédl, přestože nastala až po vydání napadeného rozhodnutí, zaměří na meritorní posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.
40. Zdejší soud nepředjímá, jak žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany meritorně posoudí, jakkoliv důvodné obavy z vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu svědčí (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a ve spojení s ustanovením § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
41. Zdejší soud si je jistě vědom i existence prováděcího rozhodnutí Rady EU č. 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, a také ustanovení § 6 odst. 5 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého *podá-li cizinec, kterému byla udělena dočasná*

ochrana podle tohoto zákona, žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo je-li v době podání žádosti o dočasnou ochranu podle tohoto zákona vedeno řízení ve věci mezinárodní ochrany podle zákona o azylu, řízení ve věci mezinárodní ochrany se přerušuje po dobu trvání dočasné ochrany podle tohoto zákona; o tom se učiní záznam do spisu ve věci mezinárodní ochrany. Cizinec není v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany. To nicméně nemůže nic změnit na závěru zdejšího soudu, že v současné situaci není možné žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnout jako zjevně nedůvodnou.

VI. Závěr a náklady řízení

42. Zdejší soud tedy ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí zrušil podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, **neboť** s ohledem na aktuální situaci vyžaduje skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, rozsáhlé a zásadní doplnění. Na závěr je již pouze nutné dodat, že ačkoliv žalobce výslovně žádal nařízení jednání, rozhodl zdejší soud ve věci samé bez jednání, neboť rozhodl právě podle citovaného ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jež takový postup umožňuje, když současně nepovažoval v tomto případě nařízení jednání za nezbytné.
43. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků rozhodl zdejší soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy žalobce byl sice v řízení úspěšný, avšak žádné náklady mu nevznikly a ani je neuplatňoval. Žalovaný poté neměl ve věci úspěch, a proto mu náhrada nákladů nenáleží. I v případě uplatnění nákladů ze strany žalobce by však bylo na místě uvážit v této věci postup podle ustanovení § 60 odst. 7 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 6. prosince 2022

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D. v. r.
samosoudce

